

สื่อบ หน้า 1

ทำบันไดขั้นแรก
ในป่าแก่งกระจาน

ส่วยพอส่งเสียงพิมพ์อยู่หน้าศาล
รายรอบเต็มไปด้วย ★ มีต่อหน้า 5

ชาวกะเหรี่ยง สายตาแต่ละคู่จ้องจับไปที่คนทำพิธีไหว้เทพา
อารักษ์ และผีบรรพบุรุษ

บริเวณศาลที่ตั้งอยู่ชาวบ้านเรียกว่าโปง

โปงเป็นสถานที่ที่สัตว์ป่าพากันมากินดินเค็มเพื่อเพิ่มสารอาหาร
ให้กับตัวเอง รอยข้างและสัตว์ต่างๆ ที่ย้ายๆกันมานานปีทำให้
เกิดร่องลึกทอดแนวเข้ามายังบริเวณศาล

พื้นที่บริเวณศาลนั้นลึกเป็นพิเศษ เนื่องจากสัตว์ต่างๆพากัน
เข้ามาแตะลิ้นดินกันอย่างอ้อยอิ่งลึนลึนค้ำคีน นานเข้าก็ลึกลงไป
จนชาวบ้านเรียกขานกันต่อๆ มาว่า โปงลึกเมื่อชาวกะเหรี่ยงมาตั้ง
บ้านเรือนอยู่ จึงตั้งชื่อว่าหมู่บ้านโปงลึกตามสภาพของโปง

ส่วยพอ นามสกุล ต้นน้ำเพชร เป็นหมอผีประจำหมู่บ้าน

ใครเจ็บไข้ได้ป่วยอย่างไรต้องไปหา ให้ช่วยจัดการกับ
โรคภัยให้หายสิ้นแต่วันนี้ส่วยพอไม่ได้มารักษาโรคภัยไข้เจ็บ
ใคร หากแต่มาทำพิธีบอกเล่าเจ้าที่เจ้าทางและผีบรรพบุรุษก่อน
เริ่มทำนาขึ้นบันไดขั้นแรกของบ้านโปงลึกและบ้านบางกลอย

สองหมู่บ้านอยู่คนละฝั่งแม่น้ำเพชร ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยาน
แห่งชาติแก่งกระจาน เขตพื้นที่ปกครองของตำบลห้วยแม่เพรียง
อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

“เราอยากทำนาก่อนหน้านี้เคยมีโครงการเข้ามาเหมือนกัน
แต่ก็ไม่มีความพร้อม ครึ่งนี้ปิดทองหลังพระเข้ามา หน่วยงานอื่นๆ
ก็เข้ามาอุทยานก็ร่วมด้วยผมว่าน่าจะสำเร็จ ได้ข้าวกินแน่ๆ ถ้าปล่อย
ลำพังชาวบ้านเราไม่มีเงิน ไม่มีอุปกรณ์เราทำอะไรไม่ได้” หมูยอบอก

นายหมูยอ พุทาด อายุ 43 ปี ชาวบ้านบางกลอย หนึ่งใน
ชาวบ้านที่มีที่ดินทำกิน วันนี้หมูยอมาช่วยเตรียมพื้นที่ทำนาขึ้น
บันไดกับเพื่อนบ้านนับ 100 คน

หลังส่วยพอทำพิธีเสร็จแล้ว เขาพร้อมกับเพื่อนบ้านต่างพา
กันไปยังแปลงพื้นที่เตรียมทำนาขึ้นบันได

“ถ้าเป็นแรงงาน เราช่วยได้เต็มที่ แต่ถ้าเรื่องเงิน เรื่อง
ความรู้จะไร่มันผมไม่มีและไม่ค่อยรู้อะไร” หมูยอเอ่ยพลาง
เหยียดมือสับดินล่อยๆลากขึ้นมาก่อเป็นลูกก้นฝู่นคลั่งกระจาย

“ผมเคยทำไร่ข้าวมาก่อนก็จริง แต่การทำอย่างนี้เราไม่เคย
ทางโครงการปิดทองหลังพระเคยพาไปดูงานที่อุบลฯ เราได้เห็น
ตัวอย่างการทำนา และยังส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยดูแลอีก ผมว่าต้อง
ได้ข้าวกินแน่ๆ เพราะหลายฝ่ายช่วยกันดี”

ความฝันของหมูยอ นอกจากจะได้เห็นรวงข้าวสีทองเอนรวง

หน่วงหนักแล้ว ยังฝันว่า เมื่อได้ข้าวกินก็ไม่ต้องออกไปรับจ้าง
คนพื้นล่าง เขาเคยเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ และเป็นลูกจ้าง
มากกว่า 3 ปี แต่ชีวิตไม่มีอะไรดีขึ้น แถมยังต้องห่างจากครอบครัว
ไปอีก ถ้าโครงการทำนาขึ้นบันไดสำเร็จ นอกจากจะได้ข้าวกิน
ยังได้อยู่ดูแลครอบครัว และไม่ต้องจากบ้านเกิดเมืองนอนไปรับจ้าง
อีกต่อไป

**“ผมเคยทำไร่ข้าวมาก่อนก็จริง แต่การทำนา
อย่างนี้เราไม่เคย ทางโครงการปิดทองหลังพระ
เคยพาไปดูงานที่อุบลฯ เราได้เห็นตัวอย่างการ
ทำนา และยังส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยดูแลอีก ผมว่า
ต้องได้ข้าวกินแน่ๆ...”**

ทำบันไดขึ้นแรก ในป่าแก่งกระจาน

โครงการนาขึ้นบันไดจะชักน้ำจากแม่น้ำเพชรบุรีเข้ามาหล่อ
เลี้ยง โดยความร่วมมือของจังหวัดเพชรบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในจังหวัด โดยมีชาวบ้านเป็นแรงงานให้อย่างเต็มกำลังสามารถ

“โครงการของเราจะต้องสำเร็จภายในปีนี้” นายชัยวัฒน์บอก
ท่ามกลางฝุ่นดินฟุ้งคลอบ

นายชัยวัฒน์ ลิมลิจิตอักษร หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
ใช้จอบช่วยชาวบ้านเกลี่ยดิน และยกคันนาอย่างชะมัดเขม้น
กลางละอองฝุ่นและแสงแดดเรืองแรงบอกกับเราว่า “ตอนนี้ชาวบ้าน
มีใจกับอุทยานแล้ว เพราะสถาบันปิดทองหลังพระเข้ามาช่วย
เชื่อมโยง เมื่อเชื่อมกันได้งานก็เกิดขึ้น ก่อนหน้าปิดทองหลังพระ
เข้ามา เราต้องยอมรับว่า งานของรัฐไม่ค่อยเห็นผลเท่าไร อย่าง
เราจะจัดซื้อจัดจ้างมันค่อนข้างขลุกขลักเมื่อปิดทองหลังพระเข้ามา
ทำอะไรก็ได้เลย”

พื้นที่ทำนาขึ้นบันไดแปลงแรกประมาณ 300 ไร่ แบ่งเป็นนา

ขึ้นบันไดประมาณ 200 ไร่ เหลือพื้นที่ไว้เป็นป่าใช้สอยประมาณ เกือบ 100 ไร่ คาดว่าจะปลูกไผ่ ไม้พิน ไม้ผล และไม้ให้ร่มเงาต่างๆ ส่วนพื้นที่บริเวณดินโป่งนั้น จะปลูกพืชสมุนไพรไว้เป็นร้านยา กลางป่าให้ชาวบ้านมาเก็บไปโดยไม่ต้องซื้อหา

เมื่อถามถึงการจัดสรรพื้นที่ทำกินให้ชาวบ้าน โดยเฉพาะ แปลงที่กำลังทำขึ้นบันได หัวหน้าอุทยานบอกว่าผืนนาแปลง แรกที่ช่วยกันยกกันนาี้ ถือเป็นแปลงส่วนรวม ชาวบ้านจะ มาช่วยกันทำ คงจะแบ่งปันได้ประมาณครอบครัวละ 2-3 ไร่

พลางยืนยันว่า “แต่ละคนจะมีพื้นที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย แม้ จะไม่มากแต่เราก็พยายามให้ได้ครบทุกครัวเรือน พื้นที่มีจำนวน น้อยก็จริง แต่ถ้ามีน้ำสมบูรณ์ แค่อสองสามไร่ก็เหลือเฟือแล้ว”

หลังจากนั้น “จะมีโครงการนำเอาผักมาปลูกตามคูคลอง ร่องน้ำอย่างผักกูด ได้ผลก็นำเอาไปกิน เอาไปขายต่อไป”

ภพนาขึ้นบันไดตามผืน “ปีนี้อย่างไรต้องเสร็จเราทำกันได้ เกิน 30 เปอร์เซ็นต์แล้ว ชาวบ้านเขารอมานานแล้ว แต่เดิมไม่ เคยมีความหวังว่าจะเป็นจริงเลยสักครั้งเดียว มาถึงตรงนี้แล้วเรา ทอดทิ้งเขาไม่ได้ เราไปให้ความหวังเขาบ่อยๆ แต่ไม่เคยทำอะไร ให้เขาสมหวังสักครั้งเดียว เมื่อมีปิดทองหลังพระมาช่วย ซึ่งก็ สอดคล้องกับความต้องการของเราและชาวบ้าน”

แน่นอนว่าโครงการนำขึ้นบันไดภายในปี พ.ศ.2556 ต้อง เป็นไปตามผืนแน่ๆ เพราะมีหน่วยงานของราชการโดยการประสาน งานของปิดทองหลังพระเข้าไปช่วยดูแลอย่างใกล้ชิด แล้วใน ส่วนของเจ้าหน้าที่อุทยาน เข้าไปช่วยชาวบ้านอย่างไร

หัวหน้าอุทยานยอมรับว่าเมื่อก่อนไม่ค่อยถูกกับชาวบ้านแต่ เดี่ยวนี้เชื่อมโยงกันได้แล้ว “เราไปอยู่กับเขาและให้เขาอยู่กับเรา เมื่อก่อนเราใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ความเข้มข้นในการรักษา ป่าเราเน้นที่สุดแต่ตอนนี้เมื่อคุณมีที่ทำกินแล้ว ปากท้องคุณอิ่มแล้ว คุณต้องลด ละและเลิกสิ่งเหล่านั้นให้หมด ทำให้ระหว่างชาวบ้าน กับเจ้าหน้าที่ไม่มีการแยกเขี้ยวใส่กันอีก” หัวหน้าชัยวัฒน์เอ่ย พลางหัวเราะ

ยังยอมรับอีกว่า “ก่อนหน้านี้เราไม่เข้าใจชาวบ้าน ไม่ได้เรียนรู้ ว่าชาวบ้านคิดอะไร เราก็คิดว่าเราเก่ง เราแน่ เราใช้กฎหมาย เราใช้มาตรการต่างๆ ทำให้อาจะไม่ถูกวิถีด้านชาติพันธุ์ของแต่ละ กลุ่ม จากประสบการณ์ที่ผมมีอยู่ ผมเชื่อว่าโครงการนี้จะเป็น โครงการนำร่องและตัวอย่างให้นำไปถ่ายทอดยังที่อื่นๆต่อไป”

อดฝันต่อไปไม่ได้ว่าเมื่อชาวบ้านมีที่อยู่ที่ทำกินมีน้ำใช้ “ผม ว่าต่อไปจะเป็นอันขึ้นเป็นแหล่งมหัสจรรย์อย่างหนึ่งของข้าราชการ กับประชาชนที่อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข เป็นการแก้ไขปัญหาคอน อยู่กับป่ากลางอุทยานได้ โดยไม่ต้องรบกวนธรรมชาติอีกต่อไป”

ปกติความฝันกับความจริงมักวิ่งสวนทางกัน แต่โครงการ นำขึ้นบันไดเพื่อชาวกะเหรี่ยงนี้คงไม่เป็นเช่นนั้น.